

Kommenlandschap

ONTSTAAN

Voordat de dijken werden aangelegd had het rivierwater vrij spel in het gebied. Na hoogwater kwam het water op enige afstand van de rivierloop tot rust en kon het slib in de lagere delen rustig bezinken. In de loop der eeuwen leidde dit plaatselijk tot een dikke, zware komkleilaag.

Vanaf de prehistorie werden al lokaal dijken door de plaatselijke bevolking aangelegd om zo overstromingen in het eigen dorp en de nabijgelegen akkers te voorkomen. Een belangrijk deel van de huidige rivierdijken werd aangelegd in de late middeleeuwen. In die periode werd ook gewerkt aan een aaneengesloten dijkkring.

Door de bedijking kwam het kommengebied buiten de invloedssfeer van de rivier te liggen. Echter, omdat het gebied laag lag en nat was, was er tot halverwege de 20ste eeuw weinig bebouwing en was er sprake van extensief grondgebruik. In de 20ste eeuw werd de ontwatering van de komgronden sterk verbeterd en namen de mogelijkheden voor intensiever agrarisch gebruik toe.

In de 20ste eeuw werden boerenbedrijven gestimuleerd om te verhuizen van de oeverwallen naar de komgronden om zo de afstand tot de landbouwgrond te verkleinen.

HUIDIG LANDSCHAPSBEELD

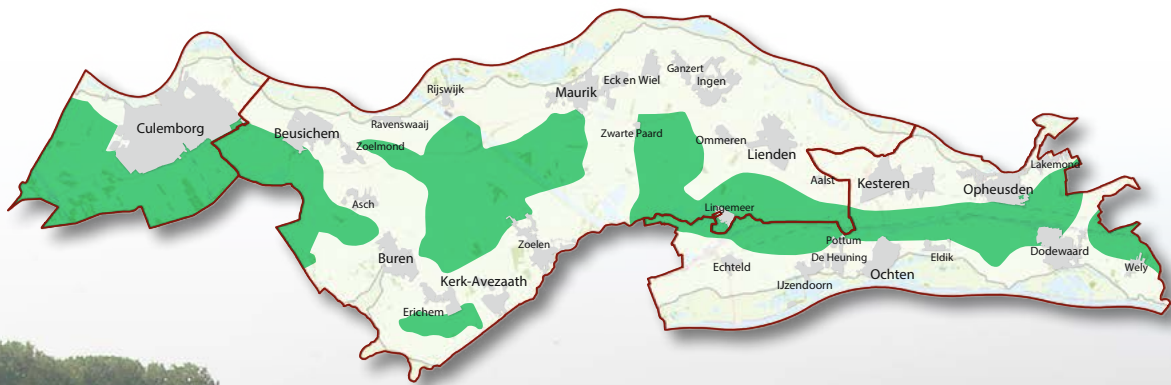
Het kommenlandschap is nog steeds open en grootschalig met vooral akker- en weidegebieden.

De kommen in de gemeente Neder-Betuwe zijn relatief smal en kort. In westelijke richting, richting Culemborg, vergroot het oppervlak van deze gebieden.

De kommen zijn vrij open, maar ook zijn verspreid wat bebouwing, (populieren)bosjes en eendenkooien te vinden. De kavelstructuur is veelal grootschalig en blokvormig. Deze openheid zorgt voor een contrast met het kleinschalige landschap van de oeverwallen. Door dit contrast worden beide karakters versterkt. In het westelijke kommengebied is het beeld wat beslotener en afwisselender. Door de nattere omstandigheden zijn daar meer populierenbosjes, eendenkooien en grienden.

Diffuse gebieden in het kommenlandschap

Binnen het kommenlandschap zijn ook zogenaamde 'diffuse gebieden of landschappen' te vinden. De identiteit van deze gebieden is de afgelopen jaren verloren gegaan door grootschalige bebouwing (industrieterreinen), infrastructuur (A15, Betuwespoorlijn en bijbehorende viaducten), hoogspanningsleidingen en de laanboomteelt. De structuur is onoverzichtelijk en veelvormig.

GEBIEDSKENMERKEN KOMMENLANDSCHAP

Algemeen

De komgebieden zijn in de gemeente Neder-Betuwe relatief kleinschalig, in westelijke richting neemt de omvang van deze gebieden toe. De kommen zijn vrij open door de beperkte bebouwing. De kavelstructuur is relatief grootschalig en vaak blokvormig. Het open karakter zorgt voor een sterk contrast met het verdichte landschap van de oeverwallen.

Bebouwing

De bebouwing ligt verspreid en bestaat voornamelijk uit wederopbouwboerderijen die gebouwd zijn in de jaren vijftig en zestig van de 20ste eeuw.

Grondgebruik

De zware kleigronden zijn vaak in gebruik als grasland of boomkwekerij.

Beplanting

De beplanting bestaat voornamelijk uit weg- en erfbeplanting.

WAT EN WAAR PLANTEN?

Hieronder leest u wat de meest voorkomende streekeigen boom- en struiksoorten voor het kommenlandschap zijn en op welke plek op het erf en in het landschap u deze het beste kunt planten. De soortensamenstelling is gebaseerd op de historische beplanting rond de wederopbouwboerderij: de eerste vorm van bebouwing in het komengebied.

Let op: bepaalde delen van de gemeenten zijn aangewezen als 'Bufferzone bacterievuur'. In die gebieden is de aanplant van bacterievuur-gevoelige planten zoals meidoorn ongewenst.

Houtsingel

De singel aan de achterkant en zijkant van het erf. Ze diende als windsingel en zorgde voor voldoende houtvoorraad. Deze bestaat uit boom- en struikvormers en werd aangeplant met snel groeiende struik- en boomsoorten, zoals populier met ondergroei van vlier, sleedoorn, rode kornoelje, aalbes, zwarte bes, Gelderse roos, veldesdoorn, iep, wilg, es en els.

Houtsingel

Solitaire bomen op het erf

In dit landschapstype is de treurwilg kenmerkend voor het woonhuis, vaak hangend over de sloot die aan de voorkant van de woning ligt. Walnoot is veelal te vinden naar de rand van het erf.

Heg rond of bij de voortuin

De heg bestaat van oudsher uit veldesdoorn of haagbeuk.

Knotbomen

Knotbomen vormen al eeuwenlang een vertrouwd beeld in het Nederlandse cultuurlandschap.

Knotbomen van schietwilg en gewone es komen in dit landschapstype voor langs (voormalige) perceelsranden, watergangen en wegen. Essen en wilgen wortelen behoorlijk diep en verstevigen hierdoor de oevers van watergangen.

